

INNHOOLD

Forord til 3. utgave.	7
1 Innledning	13
1.1 Hva er statsrett?.	13
1.2 Materiell og formell statsrett	14
2 Konstitusjonens formål og metode	17
2.1 Grunnlovens formål og sentrale prinsipper	17
2.2 Tolkning av grunnloven	19
2.3 Konstitusjonell sedvanerett	23
2.4 Trinnhøydeprinsippet.	25
3 Den lovgivende makt	28
3.1 Stortinget som folkevalgt organ	28
3.2 Stortingets organisering og arbeidsmåte.	32
3.3 Stortinget som lovgiver	36
3.4 Stortinget som grunnlovgiver.	38
3.5 Stortingets øvrige oppgaver	42
3.5.1 Stortingets beskatningsmyndighet	42
3.5.2 Stortingets bevilgningsmyndighet	44
3.5.3 Stortingets kontrollvirksomhet	46
3.6 Stortingets anmodningsvedtak	51
4 Den utøvende makt	54
4.1 Kongen	54
4.2 Kongen og statsrådet	56
4.3 Regjeringens arbeid og organisering.	60
4.4 Kongelige prerogativer.	64
4.4.1 Hva menes med kongelige prerogativer?.	64
4.4.2 Provisoriske anordninger	66
4.4.3 Utenriksstyret	71

4.4.4	Traktatinngåelse som en del av utenriksstyret	73
4.4.5	Myndighetsoverdragelse	77
4.5	Parlamentarisme	80
4.5.1	Hva menes med parlamentarisme?	80
4.5.2	Mistillitsvotum	81
4.5.3	Kabinettspørsmål	87
4.6	Regjeringens opplysnings- og informasjonsplikt.	87
5	Den dømmende makt.	94
5.1	De ordinære domstolene	94
5.2	Domstolskontroll.	96
5.2.1	Hva menes med domstolskontroll?	96
5.2.2	Positiv rett og programerklæringer	99
5.2.3	Prøving av Grunnlovens grenser	101
5.2.4	Kritikken av domstolskontrollen.	105
5.3	Riksretten	107
5.3.1	Hva er Riksretten?	107
5.3.2	Konstitusjonelle plikter	109
5.3.3	Riksrettens sammensetning	111
5.3.4	Prosessen frem mot riksrettsdom.	112
5.3.5	Praksis fra Riksretten	114
6	Grunnlovsrettigheter	117
6.1	Menneskerettigheter og grunnlovens rettighetsvern	117
6.1.1	Hva menes med «rettigheter»?	117
6.1.2	Menneskerettigheter i norsk lovgivning.	119
6.1.3	De internasjonale menneskerettighetenes stilling i norsk rett.	122
6.1.4	Mulige konfliktsituasjoner	124
6.1.5	Tolkning og begrensning av grunnlovsrettigheter. .	131
6.2	Vern om integritet	137
6.2.1	Ulike former for integritetsvern.	137
6.2.2	Oversikt over Grunnloven § 96 første ledd	139
6.2.3	Lovskravet – ingen dom uten lov	139
6.2.4	Ingen straff uten dom	143
6.3	Tilbakevirkningsforbudet.	147

6.3.1	Anvendelsen av Grunnloven § 97	147
6.3.2	Forbudet på strafferettens område	150
6.3.3	Tilbakevirkningsforbudet utenfor strafferetten . . .	154
6.4	Ekspropriasjonserstatningsvern	160
6.4.1	Anvendelsen av Grunnloven § 105	160
6.4.2	Rådighetsbegrensninger	163
6.5	Ytringsfrihet	167
6.5.1	Anvendelsen av Grunnloven § 100	167
6.5.2	Forholdet mellom Grl. § 100 og EMK artikkel 10	168
6.5.3	Hva menes med «ytringer»?	171
6.5.4	Materiell ytringsfrihet	173
6.5.5	Formell ytringsfrihet	176
6.5.6	Innsynsrett og tilrettelegging for formidling av informasjon.	178
6.6	Likhetsprinsippet og diskrimineringsvern.	178
6.6.1	To prinsipper i Grl. § 98	178
6.6.2	Likhet for loven	179
6.6.3	Usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling	180
6.7	Religionsfrihet	182
6.7.1	Fra Grunnloven § 2 til § 16	182
6.7.2	Fri religionsutøvelse	183
7	Konstitusjonell nødrett.	186
7.1	Historisk oversikt	186
7.2	Nødrettens rettslige innhold.	191
7.3	Beredskapsloven	193
7.4	Folkerettens derogasjonshjemler	195
8	Grunnlovens ulike roller.	198
	Domsregister	200
	Grunnlovsregister	203
	Stikkordregister	206